Ч. 237 Субота 19 (31) жовтня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр

З почтовою пересилкою.
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

Фонд диспозицийний.

В комісиї буджетовій вела ся вчера дальша дебата над фондом диспозицийним.

— Пос. Газе полемізував з оногдашною бесідою президента міністрів і заявив, що того за мало, що президент міністрів стоїть на становищи конституциї; треба, щоби приписів щодо віри і свободи совісти, як також що-до допущеня всіх горожан держави до публичного правліня роблено ілюзоричними розпорядженем адміністрацийним. — Пос. Романчук заявив, що не має до правительства довіря, бо оно скріпляє ще більше упривілейоване становище більшої посілости. — Пос. Фукс представив национальні відносини на Мораві і сказав, що они дуже заострили ся а відтак спитав, чи правительство схоче послугувати ся в практиці законами ґарантуючими рівноправність всіх горожан.

Пос. Кайцль заявив, що его партия не есть вдоволена з заяви президента міністрів і буде голосувати против фонду. Що-до справи национальної, то правительство збуло еї лиш загальниками. Порозуміне межи обома народами в Чехії зможе аж тогди наступити, коли обі краєві мови будуть признані за рівноправні. — Барайтер заявив, що він і его партия будуть голосувати против фонду диспозицийного. — Пос. Катрайн старав ся доказати, що закон шкільний і церковно-політичні закони посягають на права церкви. Бесідник сподіваючись прихильности правительства буде голосувати за фондом. Пос. Менґер виступив в обороні закона шкільного.

Пос. Едв. Ґнівош сказав, що буде голосувати за фондом на доказ, що має довіре до правительства. Дальше обговорював бесідник положене селяньства в Галичині і висказав надію, що президент міністрів оцінить справедливо і безпартийно ті відносини, які суть в Галичині. — Пос. Рус реплікував на виводи президента міністрів і висказав ся против фонду диспозицийного. Так само і посли Ніче та Гальвіх. Сей послідний заявив, що сполучена німецка лївиця не хоче ставати на перешкоді залагодженю буджету і бажає скорого залагодженя его ще сеї сесиї парляментарної.

Пос. Пініньский зазначив, що польскі посли вже давнійше не прикладали так дуже великої ваги політичної до ухваленя фонду диспозицийного як другі партиї, а висказуване вже нераз становище польского клюбу до правительства не змінило ся в нічім. Розуміє ся, що Поляки будуть голосувати за фондом диспозицийним і підпирати правительство в залагодженю буджету і других законодайних робіт. Яко для правдивих автономістів суть для Поляків завсїгди міродайними для їх поступованя погляди галицкого сойму. Бесідник пояснював відтак потреби рільництва і селяньства в Галичині, та заявив, що доки селяни вибирають хоч би й трохи опозицийних послів, то другі польскі посли готові працювати в згоді з ними. Але новий рух селяньский есть задля участи в нїм деяких фальшивих апостолів як цілій суспільности так і самому селяньству шкідливий. Яко приятель селян мусить бесідник остерігати перед сим напрямом.

Промавляли ще пос. Бернрайтер і Пальфі а відтак приступлено до голосованя. З 36 членів комісиї буджетової було на засїданю 35, а що пос. Рус яко предсідатель не голосував, то голосувало лиш 34 послів, а з тих 25 за а 9 против фонду диспозицийного. Против голосували з німецкої лївиці посли: Ельбль, Гальвіх, Менґер і Ніче; Німці национали: Барайтер і Штайнвендер; Молодочехи: Кайцль і Пацак, а наконець пос. Романчук. Пос. Ґуґо Фукс, котрого не було, був би голосував против, а так само і предсідатель Рус, коли-б ему вільно було голосувати.

Виключенє пос. Вашатого з молодоческого клюбу.

О виключеню пос. Вашатого з молодоческого клюбу подає N. fr. Presse слїдуючу, як каже, походячу з молодоческого клюбу звістку:

Вже від 1891 р. нападав пос. Вашатий молодоческий клюб на публичних зборах виборців і закидав ему, що він ділає на шкоду інтересів народних. Послідний раз зробив то дня 25 с. м. в Мирові, де між иншим сказав, що лиш він один есть сторожем тих інтересів, а всї прочі ческі посли наганяють лиш гроші жидівским заведеням асекурацийним. На внесенє пос. Бляжека займав ся клюб сею справою і пос. Дик здавав справу о бесїдї Вашатого в Мирові, котру він сам чув. Пос. Вашатий перечив всему і сказав, що він найспокійнїйший чоловік в сьвіті, як то сказав сам помершиий пос. Юл. Ґреґр. На то сказав пос. Адамек, що др. Вашатий не зробив ніколи нічого позитивного, а що до висказу Ґреґра, то він (Адамек) може на то присягнути, що Ґреґр перед богато особами сказав, що Вашатий.... і не заслугує навіть, щоби его виключати, лиш викинути з клюбу. Опісля поручено комісиї парляментарній, щоби она поставила внесенє в сїй справі. Комісия предложила: Клюб нехай ви-

---

7)

КЛОПОТИ САВЧИХИ.

ОПОВІДАНЄ З МАЛОМІСКОГО ЖИТЯ.

Написав

ОСИП МАКОВЕЙ.

(Дальше).

VI.

Як би-ж то она була знала, що їй таке у Львові трафить ся, була би і не рушала ся з дому. Але она собі рахувала, що хоч би й як, а їй таке трафити ся не може, бо ще час... Але чекайте, то треба зачати з кінця.

Приїхала она до Львова така змучена, як би цілих тих сім миль пішки йшла а не їхала Але що моцна жінка була, то не піддавала ся. Відшукала Стороньского і попросила его на вино. Не хотів Стороньский іти, отягав ся, казав, що не має тепер часу, що прийде потім до тїтки кондукторки тай таке инше. Але Савчиха его спитала ся:

— Хиба ви може встидаете ся, що я в кожушку?

На таке питане Стороньский каже:

— Добре, ходім!

Пішли они до Нафтули до тих комнат, що від подвіря, сїли собі за стіл, казали дати вина і сидять. Михася не було, бо мама казала ему іти до дому; якусь важну річ мала казати Стороньскому, то аби хлопець не чув; що то его обходить?

Пють они собі вино, лише Савчиха дуже маленько, бо не може тай Стороньский видить, що намавляти еї годі...

— То ви з Михасем приїхали? — питає ся Стороньский.

— Та приїхала — каже Савчиха. — Прийшов, знаєте, з Вишні пішки і не знати по що? по другу голову та по третий мозок! Але я ему дала! Відхоче ся вже ему втікати!

— Мушу вам, сестро, сказати, що не подобає ся менї ваш Михась — замітив професор поважно. — Лїнюх він великий тай голова слаба...

— Я вже й сама не знаю, що в ним робити, пане професор — нарікала Савчиха, — Я би з остатного тягнула ся, аби тілько вчив ся, коли-ж видко годї яю з каменя! Не маю щастя... Людскі діти о голоді і холоді до школи ходять, вчуть ся, панами стають, а мій...

І Савчиха трохи не заплакала з жалю.

— Ви дістали зі школи письмо? — спитав ся Стороньский.

— Та дісталам, дісталам, бодай я его не виділа...

— І знаєте, що там написано?

— Знаю!

— Щож ви думаете робити? Михась учити ся не буде.

— Мусить учити ся! — відповіла Савчиха рішучо.

— Але-ж він не може, бо тупий і лїнивий — замітив професор — натури не змінитє!

— Зміню я ему, так що посиниє від синців і таки буде учити ся!

— Ні, сестро, моя рада щира: не тратьте ся дальше надармо, возьміть собі его до дому, буде господарем, різником, купцем, буде щасливим чоловіком, — по що его силувати до школи, коли до того не здав ся? А я бачу, що не здав ся.

Болить Савчиху така мова, страх як болить, аж серце ріже, але она стримує свій жаль і з завистию питає ся:

— А як же Дутчишин Андрусь?

— Учить ся дуже добре, порядний хлопець, такий слухняний...

— А правда, що ви ему помагаєте? — питає ся Савчиха і дивить ся допитливо в очи професора

А професор нїчого не здогадує ся.

— Ні — каже — я мало коли до него й заходжу; зайду лиш оттак десь колись як до него, так і до вашого, а так то волю їх обох закликати деколи до себе. Часу знаєте, не маю; роботи по самі уха..

Але Савчиха не вірила сим словам; то так було видко їй зараз в очий. Подумала троха, а потім присунула ся, нахилила ся і хоч у комнатї в таку ранїшну пору нікого не було, хиба кельнер один, стала півголосом говорити.

скаже, що др. Вашатий своїм поступованєм провинив ся против постанов партиї і шкодить орґанізациї та інтересам партиї. Клюб нехай удобрить також постанову екзекутивного комітету, після котрої партия не має вже ставити кандидатури Вашатого. Пос. Страньский поставив знов внесене, щоби поступоване Вашатого назвати таким, котре не годить ся з честию і приличностию, а відтак, щоби заявити, що не уважає ся его яко належачого до партиї. Ухвалено внесене комісиї з додатком Страньского.

Перегляд політичний.

Вчерашна ухвала в комісиї буджетовій випала над сподіване користно для правительства і єсть тепер певна річ, що лівиця в повній палаті не буде вже робити такої опозициї, як то зразу здавало ся. Та ухвала розбила і надію Молодочехів, котрі до послідної хвили числили на опозицию лівиці. Мусіло би було тогди показати ся, чи президент мінїстрів при утвореню більшости в новій Раді державній схоче числити ся з Молодочехами, а так Молодочехи найшли ся знову в невигіднім положеню.

Спільна акция держав европейских в справі заведеня реформ в Туреччинї вже розпочала ся, але есть лиш о стілько спільна, що фактично ведуть еї лиш Росия, Анґлія, Франция і Італія, а Австро-Угорщина і Німеччина стоять на боцї, хоч готові на все згодити ся, що ті держави постановлять.

Справа допущеня болгарских еміґрантів з Росиї назад до Росиї стоїть тепер так: О тім, щоби всїх допущено разом нема і бесїди; можуть вертати лиш поодиноко. Ґрує́в, Бендерев і Димитров не будуть зовсім допущені, а мінїстри Стоїлов і Петров зробили від того зависимим своє позістанє в кабінетї. Ті що вернуть, можуть вступити до болгарскої армії лиш в такій ранзї, яку в ній мали. Міністер Петров має таке поважанє в армії, що нїхто не хотів обняти по нїм місце і князь мусів его задержати.

Новинки.

Львів дня 30 жовтня 1896.

— **Іменованя.** Приватний доцент і учитель гімназияльний др. Стан. Кемпиньский іменований надзвичайним професором математики на краківскім унїверситетї. — Греко-кат. катихит при женьскій школї виділовій в Терноподи о. Яков Вацик іменований греко-кат. катихитом при тамошній учительскій семинариї.

— **Ц. к. уряд почтовий** на зелїзничім двірци в Корчові буде від тепер називати ся „Корчів дворець коло Угнова“.

— **Нова зелїзниця.** Після урядових вістий уділило Мінїстерство зелїзниць Павлови Лишковскому і Володисл. Новацкому в Добромили позволенє на передвступні роботи технїчні для будови звичайної зелїзницї льокальної з Нижанкович через Рыботичі, Трійцю, Тростянець, Тираву і Мриглод до Сянока.

— **Руске ремісниче товариство „Зоря“ у Львові** постановило за-для розбудженя товарискового житя устроювати що тиждня раз товариські сходини, щоби і поучитись і забавити ся. Перші такі сходини відбули ся минувшої суботи від години 8-ої до 10-ої в комнатах товариства (при ул. Краківскій ч. 17). На тих сходинах проф. Григорий Врецьона, почестний член товариства „Зорі“, запізнав зібраних товаришів Зорян з дїяльностию товариства „Просьвіти“ в краю. О годинї 10-ій удали ся Зоряни на комерс до гостинницї в готели Варшавскім і там при промовах та щирих дружних розговорах мило перевели час. На будуще такі товариські сходини Зорян відбувати ся будуть що понедїлка від години 8-ої вечером.

— **Філія „Просьвіти“ в Рогатині** устроює в першій половині падолиста концерт на дохід убогої шкільної молодежи.

— **Доля еміґрантів в Бразилії.** Ц. к. старосто в Камінці струмиловій надіслало нам відпис листу Йосифа Дама з Нового двора під Кристинополем, котрий повернув недавно з Бразилії і між иншим так о тім пише: „Добре каже пословица: „Не купуй кота в мішку“, так само і з тою Бразилією. Зрадники, обманцї, що вже промарнували свої маєтки і не мають ся вже чого хопити, обирають ся за аґентів і в порозуміню з заграничними купцями туманять бідних тутешних людий, щоби й они програйнували своє добро та їхали до Бразилії; захвалюють, що там не треба нїчого робити, що земля два рази до року родить і т. ин., а то всьо брехня тих зрадниківдурисьвітів. Я був в Бразилії, поїхав там з Гнатом Полотнюком, з его жінкою і сином, з дочкою та з его синовою. Ми ледве були два тиждні і мусїли вже утїкати, не тим кораблем, що нас привіз, але італїяньским і мусїли викрадати ся, бо ми були запродані якомусь купцеви, що мав нас брати так як невільників і робити нами так, як ми тут робимо кіньми або волами і я бачив, як иньші з нашого краю роблять. Отсе дають їм насамперед знаряди до корчованя корчів — то чоловікам, а жінок забирають до иншої роботи, на пр. вижинати цукрову тростину і т. ин., але не робить разом чоловік з жінкою на однім ланї, лише о милю або дві. Суть там такі посїпаки, що обходять ся з людьми як ті, що Христа розпинали, молоді жінки забирають там, де їм сподобає ся і роблять з ними, що схотять, а чоловік не може обізвати ся нї кому пожалувати ся, бо там нема нїякої зверхности, там хто сильнїйший і другого забє, того правда. А що до поживи, то у нас можна вижити за 30 кр. на день одному чоловікови, а в Бразилії анї за 1 зр. 50 кр. не вижие. А чому? Бо там всьо спроваджують з далеких країв, отже всьо дорого коштує. Такий хлїб як у нас платить ся 4 кр., там коштує 40 кр., а мелений лише на жорнах та такий, що его не можна проковтнути. Фунт солонини коштує 40 кр., але треба еї відразу з'їсти, бо на другий день то повно в нїй хробів, так, що аж гидко дивити ся; словом остатна нужда. Отже прошу, щоби Хв. ц. к. Староство представило всїм начальникам громадским тутешного повіта, щоби они в своїх громадах оголосили, що я тут пишу, а пишу сьвяту правду, бо я сам того всього зазнав. А найбільше прошу оголосити то в моїй громадї, де я уродив ся, в Станинї, щоби війт остеріг цїлу мою родину, аби нїхто з них не важив ся марнувати свого маєтку і вибирати ся до Бразилії. Я сам собі признаю цїле моє нещастє, що я так змарнував ся разом з моїм сусїдом Полотнюком, бо він мав 24 моргів поля, конї, худобу і цїлий маєток стратив, а вернув тепер бідаком, та не має навіть де переночувати, бо кождий питає его: „А де твоє господарство?“ Ба, то господарство Бразилія з'їла; отже такий конець всїм, що рушились би відси та їшли глядати легкого хлїба. А як би не вірили тому мому письму, то прошу, нехай мої братя, що ще жиють в Станинї, мене завізвуть, а я їм сам оповім цїлу мою пригоду“.

— **Огнї.** З Городницї коло Гусятина пишуть: Дня 27 с. м. вибух тут огонь і знищив сїм господарств; з цїлого майна движимого лишилось кілька поломаних лавок та стільцїв. З погорівших лише два господарі були обезпечені в тов. краківскім. Акциєю ратунковою заняв ся з властивою собі енерґією тамошний парох о. Козьоровский і лиш его заходам треба завдячити, що огонь не розширив ся.

— **З Долини** пишуть: В недалекім звідси селї Яворові вибух дня 12 с. м. пожар на подї стайнї лихваря Авраама Гальперна. Згоріла стайня і стодола, полумінь обхопила також хату, однако еї уратовано. Господарство було обезпечене на 2000 зр. Пошкодований зголосив до краківскої асекурациї жадане о виплату 1600 зр. відшкодованя. Отже з'їхала комісия товариства обезпеченя, але п. Гальперна не застала. Від сьвідків довідала ся, що дійстна вартість спалених будинків і збіжа, яке там було зложене, не така висока, а по докладнім обчисленю визначила шкозу на 300 зр. Отже з причини, що п. Гальперн допустив ся обманьства, відмовило ему товариство виплати асекурациї. Крім того ті річи, які оповідали сьвідки о причинї пожару, спонукали жандармерию арештувати Гальперна, підозрінного о умисний підпал.

— Я би до вас мала просьбу.

— Яку?

— Просьбу таку, що ви з нею не будете мати клопоту, тілько аби ви схотїли.

— Та чого би я не хотів для вас зробити, аби тілько все можна — відповів професор.

— То, чого я хочу, можна легко зробити, бо ви собі з Михасевими професорами колеґи....

І при тім Савчиха дуже значучо, а Староньский здогадливо усьміхнув ся.

— Ну, то що з того, що колеґи? — спитав ся Староньский.

А Савчиха між тим сягнула в кишеню і так як би приготовила ся, попід столом стала всувати Стороньскому в руку якісь папери.

— Возьміть ви ту пятку — шептала она — і запросїть Михасевих професорів на добре снїданє а притім їм дещо шепнїть за сина, най би на него око мали....

— Але-ж то не можна, сестро Касюню! — говорив роздратовано професор, оглядаючи засмаровані банкноти.

— Та коли то за мало, то я ще пятку додам — поспішила ся сказати Савчиха і вже рукою сягала в кишеню.

— Не давайте, сестро, нїчого, і ту пятку возьміть собі назад; ми професори присягаємо на справедливість і нїкого не кривдимо навмисне. Підкупство гріх....

— Присягаєте, присягаєте.... — повторила трохи розгнївано Савчиха — а чо від мене професор Венґерский дві шинки приймив, а масло, а ковбаси?... Також за Михася — тай му клясу дав!

— Такі ваші професори, як Венґерский, можуть собі принимати, що хотять і за що хотять, але лучше би зробили, як би таких Михасїв пильнували більше а шинок не брали! Нам не вільно принимати.

— Вже як би ви хотїли, то взяли би і нїхто о тім не потребував би знати.... Адже *они* не потребують знати, що за мої гроші пють — замітила Савчиха.

— Коли так, то я їх за свої гроші погощу, а ваших не прийму.

— Возьміть хоч пятку.

— Не прийму, сестро, не намавляйте; шкода заходу.

— Виджу я, що ви менї і мому Михасеви не раді — жалібно закінчила Савчиха і похилила ся.

— Але-ж, сестро, як же я маю до вас говорити? Кажу вам, що так не можна і вже. Ми присягаємо перед Богом....

Дивить ся Стороньский на сестру, а она так посоловіла і на лици мінить ся! Прийшло ему щось на думку і питає ся:

— Чи не зле вам, сестро?

— Слабо менї. До тїтки мушу....

Кинув Стороньский кельнерови гроші, здержав на улици фіякра, вивів Савчиху з шинку, посадив на фіякер і казав їхати до тїтки-кондукторки. А Савчиха так ослабла, що геть з сил опала. Приїхали; Стороньский трохи не заніс сестру до хати.

А стара тїтка-кондукторка тілько подивила ся і казала просто з моста забирати ся Стороньскому і Михасеви з хати....

Вечером того дня довідав ся професор, що Савчиси дав Бог доньку.... Взяв він Михася до своєї хати, бо в тїтки місця не було і сам зажурив ся, що з тим клопотом робити. Зателеґрафував би зараз до Савки, прийде телеґрама в ночи, Савка налякає ся, буде собі Бог знає що думати, стане будити когось, що би перечитав телеґраму, — а правду сказати, потреби так его лякати нема, бо — як тїтка казала — і Савчиха і донька мають ся дуже добре.

Аж рано Стороньский зателеґрафував виразно, обережно, аби непривичних до телеґрам людий не наполохати. Успокоїв Савку, що все добре.

Прот-ж таки Савку та новина дуже вразила і він того самого дня під вечір приїхав з мамою Чупскою до Львова. Чи сподївав ся він коли, що Бог дасть ему доньку у Львові? А оно, бачите, так зложило ся, а все тілько, аби Савчиха клопіт мала, аби не мала спокійної години....

— **В черновецкім міскім арешті** замкнено в ночи на суботу Софію Кирстюк, бо ві натрафив строгий поліцай на дорозі саму. Кирстюк взяла собі се арештоване так до серця, що на власній хустці хотіла в арешті повісити ся. На щастє спостерегли се еї товаришки недолі, і відтяли еї. Та за короткий час Кирстюк ще раз спробувала відобрати собі жите, але і сим разом еї уратовано. Аби она не могла ще раз спробувати переведеня свого самоубійного наміру, звязано їй руки. Але і се средство показало ся недостаточним супроти твердої волі Кирстюкової. Она через більше як чверть години била своєю головою об стїну арешту, аж поки непритомна впала на землю. Єї відвезено рано до краєвого шпиталю, де лежить небезпечно хора на потрясене мозку. Кажуть, що она бояла ся, аби еї шупасом не відвезли з Чернівців.

Телеґрами.

Віден 30 жовтня. Іх Вел. Цїсар і Цїсарева по кількаденьній неприсутности вернули тут з Будапешту. Зібрана на двірци численна публика повитала Іх Вел. грімкими окликами.

Віден 30 жовтня. Палата адвокатска висказала ся за заведенєм недільного спочинку в канцеляриях адвокатских і заявила бажане, щоби то стало ся в дорові законодайній, а не розпорядженем.

Фльоренция 30 жовтня. Вчера по полудни приїхав тут наслїдник престола з женою, а велика маса народу зробила їм велику овацию. Вечером було місто ілюміноване.

Дармштадт 30 жовтня. Царска пара від'їхала вчера.

Будапешт 30 жовтня. На 364 звістних вже виборів вибрано 249 лїбералів, 29 з партиї національної, 42 кошутовців, 8 з фракциї Уґрона, 16 з партиї людової, 12 безпартийних. Лїберали зискали доси 51 мандатів.

Переписка зі всїми і для всїх.

В міру того, як буде ставати материялу, значить ся, як будуть надходити запитаня, будемо поміщати сю переписку два рази в тиждень: що втірка і що суботи. Всякі запитаня просимо адресувати лиш на імя редактора Кирила Кахникевича і не присилати анї карт кореспонденцийних, анї марок на відповіди, бо письменно не будемо нікому відповідати, позаяк нам розходить ся о то, щоби з відповідий користали і учили ся не лиш поодинокі особи, але як найширші круги нашої суспільности. Так само просимо не жадати від нас відповіди зараз в найблизшім, слїдуючім числї Часописи. Де то буде потреба і можна, будемо вже ми самі старати ся увзглядняти. Але просимо зважити, що редактор не єсть всевідучий і мусить нераз сам наперед побігати і розвідати ся.

Миколай з Яблонова: Условія принятя до уряду податкового суть слїдуючі: Низша ґімназия або школа реальна; матура з семінариї учительскої має в сїм случаю таке саме значїне, як скінчена ґімназия або школа реальна. Виставне отже залучити лиш сьвідоцтво матури. (При сїй нагоді мусимо ще додати, що при вступленю до уряду почтового матура з семінариї учительскої рівнає ся іспитови інтеліґенцийному). Дальше: вік до 36 лїт, сьвідоцтво моральности, сьвідоцтво лїкарске і реверс сустентацийний (хтось мусить зобовязати ся, що буде Вас удержувати через цїлий час практики). Практика єсть необмежена і безплатна, але по якімсь часї в міру того, як другі практиканти роблять іспити і авансують, можна дістати мале ад'ютум, на котре однакож можна чекати і рік і два або й більше. Поданя найлїпше вносити в язицї урядовім. Кавцию мусить зложити аж той, хто стає урядником, а коли еї не має, то відтягають єму з платнї. То, що хтось подружений, не стоїть принятю до практики на перешкодї. Але хто підписав би Вам реверс сустентацийний, а ще важнїйше, з чого жити кілька лїт без всякої платнї, без доходу і зарібку? — З того всего, що ми Вам сказали, відповісте вже й самі собі на питаня „Де лїпше? Де борше? На наш погляд лїпше вже держати ся певного, хоч може й недогідного становища. Але от що: Старайте ся научитись рахунковости загальної і державної та зробити іспит, а тогди будете могли знайти якусь посаду чи то при урядах рахункових державних, чи в урядах автономічних, громадских (при маґістраті) чи при інституциях фінансових (каси ощадности, товариства задаткові, банки і т. д.). Коли-б Ви послухали нашої ради, то ми радили би Вам учити ся насамперед рахунковости загальної, а то зможете научити ся без нїчиєї помочи із знаменитого підручника нїмецкого "Schär - Langenscheidt, Kaufmannische Unterrichtsstunden". Виписуйте собі зошитами (по 60 кр.; кождий зошит одна лекция) з книгарнї Wilhelm Frick, Hofbuchhandlung Wien I. Graben. Опісля рахунковість державна буде вже для Вас лиш забавкою. Впрочім, коли схочете, можемо служити дальшою радою. — **І. Б. в Д. коло Підб.**: Ваші замітки так слушні і розумні, що ми їх надрукуємо в „Добрих радах“ для науки і другим селянам, а тут даємо вам відповідь на Ваші питаня: Кас щадничих, основаних на окремих статутах після постанов закона було у нас до 1892 р. всего 26, а з тих: галицка загальна каса ощадности у Львові заснована в 1842 р. з основним капіталом 10.000 зр. і міскі каси ощадности в Ряшеві (1862), Самборі (1864), Стрию (1867), Перемишли (1867), Станїславові (1867), Яслї (1868), Тернополи (1870), Новім Санчи (1871), Коломиї (1875), Дрогобичи (1879), та повітові каси між иншими в Теребовли (1882), Калуши (1883), Долинї (1890), Самборі (1890) і Бродах (1890). Всї ті каси стоять під доглядом і контролею правительства та мусять що року складати рахунки правительству, суть отже певні. Они дають 4 зр. проценту від сотки. Гроші можна вкладати на книжочку або особисто або відсилати почтою, але тогди богато заходу і почта коштує. Менше як 1 зр. не можна складати. Почтова каса ощадности, хоч дає лиш 3 зр. від сотки, єсть длятого догіднїйша, що єсть майже при кождій почтї і що там можна складати вже по 50 кр., а навіть по 5 кр. марками. Про ту касу напишемо окремо в „Добрих радах“. Може то для Вас і для других селян буде цїкаво знати, що біднїйші жиди складають гроші лиш в почтовій касї і що у нас та каса стоїть головно жидами. Жид все зараз вимірковує, що добре і догідне. Щоби гроші в касах ощадности пропали, нема чого бояти ся, а то, що иноді лучають ся там спроневіреня або крадежі, не повинно нікого відстрашувати. Гроші можуть дома ще скорше пропасти і нїхто їх не зверне, а каса мусить виплатити кождому, хто до неї відложив. Правда, що може настати і якась велика катастрофа, але то буває дуже рідко і від того остаточно нїхто в сьвітї не устереже ся. Атже бували случаї, що хтось обертаючись на постели звихнув ногу; чи вже для того нікому не лягати на постіль? Щоби книжочка якоїсь каси ощадности була безпечна, значить ся, щоби на ню, коли она десь загубить ся або хтось еї украде, нїхто не міг вибрати гроший, можна еї „вінкулювати“, значить ся, зажадати від каси, щоби той, хто буде мати ту книжочку, виказав ся правом до неї, або дав доказ, що єсть еї властителем. Звичайно однакож не вінкулює ся книжочки, лиш ховає ся еї добре і стереже ся. Коли-б десь пропала, треба зараз дати знати до каси, що така а така книжочка пропала і просити, щоби не виплачувано, коли би хтось з такою книжочкою прийшов по виплату. Каси ощадности суть ще при всїляких товариствах позичкових н. пр. товаристві асекурацийнім „Днїстер“. І ті каси суть досить безпечні; там ручать члени товариства за безпечність. Найпевнїйші суть каси ощадности при товариствах торговельних. Товариства такі, по правді сказавши, не повинні навіть заводити кас ощадности у себе, бо з одної сторони товариство банкротуючи може зруйнувати всїх вкладників, з другої же знов вкладники наглим відбиранєм вкладок можуть довести товариство до банкротства. До таких кас не радили би ми нікому вкладати гроші. — **П. Пав. в Стар.**: Будемо старати ся подати по тягненю. Але цїлого спису годї нам подавати; для того подайте нам кореспонденткою число і серию Вашого льосу, а ми Вас відтак повідомимо, чи Ваш льос виграв чи нї. Дай Боже, щоби-сте виграли головну виграну! Але поки що не кажіть „гоп!“ доки не перескочили; не журіть ся тим, що треба буде зробити, чи їхати до Інсбрука, чи нї. Коби-сте лиш виграли, а ми вже Вам порадимо, що зробити; може буде можна лиш переписати ся. Отже подайте нам число і серию льосу. — **Т. Коб. в Гав.**: Кафлї виробляють: Левиньский Іван (інжинїр, Русин) фабрика кафлїв, Львів, улиця Хрестова (Krzyżowa) ч. 42; Вернер Арнольд, фабрика кафлїв в Глиньску поч. Жовків, контора фабрики у Львові ул. Собіского ч. 3. — **Ст. в Тет.**: Кожушки і сердечки (але не оригінальні гуцульскі) виробляє у Львові Кл. Рачиньска ул. Хорунщини ч. 27. Коли хочете мати оригінальні, гуцульскі кожушки (кептарики, кожушки без рукавів; сердаком зве ся верхна одїж з грубого сукна з рукавами; Поляки називають деколи хибно „сердечками“ суконну, вишивану одїж зроблену на лад кептариків), — то віднесїть ся до „Гуцульскої спілки“ в Коломиї. Подайте міру довготи плечий від шиї до пояса і ширину в плечох та спитайте о цїну, евентуально спровадьте собі звідтам.

(Дальші відповіди задля браку місця — ві второк.)

VII.

Чотири днї перележала Савчиха у Львові, а на пятий, закутана у кожухи, зелїзницею і возом вернула з мамою та з дитиною до дому. Дав Бог, що та дорога не пошкодила нї Савчисї нї дитинї, якось приїхали здорові до дому. Тілько клопоту було богато та гризоти і страти що не міра. Звичайно, у Львові за всьо плати тай плати і кінця-міри тому нема. А все через того Михася, бо як би був не пішов до школи, була би.... та що? Чи потрібно вам два рази казати? Самі знаєте, що клопіт не по лїсї ходить, а по людях.

Тай оттаке то, бачите, стало ся, бодай не казати. Ну, стало ся.... що впало, то пропало. Коштувало оно Савчиху з трийцять риньских, а дома було би обійшло ся за пятку. Але най там уже коштує, кілько хоче, добре, що Савчиха здорова тай дитина також. А правду сказати — аби дитину не вречи! — гарна дївчина буде, та наймолодша донька Савчихи. Очи такі синї, як у мами, або в Геленки. Обі в маму вдали ся. Ну, най росте собі здорова мамі на потїху та на радість, дай їй Боже що найлїпше, аби не хорувала, аби мама не потребувала знов один день в тижни постити, бо як оттак за кожду дитину стане постити по одному дневи, то нїколи і мяса не покоштує, хоч сама різничка.

Минув ся отой клопіт. Савчиха за маленькою дитиною і Михася троха з памяти випустила; пройшло зо два тижнї сяк-так спокійно, аж ту Савка вструґав таку штуку, що ганьби і встиду наробив цїлій фамілії.

Стрітив ся, знаєте, з Дуткою і его жінкою в шинку, а був торговий день. Сидїв собі Дутка з Дутчихою і пили пиво, як голубята. Любили ся обоє так, аж то людям не подобало ся. Він без неї не випє склянки пива, а она без него. Так сидять они собі, кажу, за пивом — приходить Савка.

— Дай Боже!

— Дай Боже!

Усїв Савка коло них і по пяному, бо вже випив троха, нї за що, нї про що чіпив ся Дутчихи.

— А в вас — питає ся — коли хрестини?

— Ще нема кого хрестити — відповідає Дутчиха.

— Ну, але буде — каже Савка.

— То що з того? — питає ся Дутка.

— Випємо — каже Савка.

— Випити можна й так, на що хрестин? Напиймо ся, шваґре! Хоч ваша жінка з моєю гнїває ся, але то бабска річ гнївати ся; а ми не маємо чого.

— Праву кажете, шваґре. Дай Боже здоровля!

(Конець буде).

За редакцию відповідає: **Адам Крехсвецкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.